

sanként, W. többi műveivel.) Persze W. újításainak sok ellenző kritikusa is jelen volt és írta otthoni sajtó-organumban lesújtó véleményét; ezért W.-nek nem is volt kedve új ünnepi játékokra; csak mikor befejezte aggkori, vallásias hangulatú alkotását, a „Parsifal”-t (l. ezt), akkor hívott össze nyárra díszes művészcsoportot, alapos próbákra, s a következő nyáron, 1882-ben, bemutatta utolsó nagy művét a világnak. Azóta özvegye körülbelül 2—3 évenként, méltóan a nagy zenésdráma-költő szelleméhez, az egész művelt világ nagy érdeklődése mellett megismételte Bayreuth Wagner-évadát, leszámítva a világháború kitörte (1914) után következett tíz évet. Ekkor a megöregedett nagyszerű nő intéző, vezető nehéz szerepét átvette fia:

Wagner Siegfried, sz. 1869-ben, Triebshenben, megh. 1930-ban, Bayreuthban. Nem akartak belőle zenészt „csinálni”, a műgyetemen építésszé képpezte magát; de tehetsége előtört, Humperdincktől (l. ezt) zeneszerzést tanult s kilenc német mondai vagy mese-tárgyú opera szövegét és zenéjét írta meg, de a melyek mind csak közepes sikert értek el; az elsőt a M. Kir. Operaház is bemutatta: „A medvebőrös”, (ford. Várady Sándor) 1900 márc. 3. — Özvegye, sz. Williams Winifred, vette kezébe Bayreuth hagyományainak megőrzését, az ünnepi játékok továbbfolytatását.

(Kereszty István.)

Waldstein János gr., az ungvári állandó színház felépítésére 1864 szept. havában 1000 frtot és erdejéből megfelelő mennyiségű fát ajánlott fel. („Fővárosi Lapok”, 1864 szept. 7.)

Walkür: az északi mithológiában körülbelül a görög amazon fogalmának felel meg: harcos nő, csakhogy a skandinávoknál a walkürok fél-istennők, a túlvilágról érintkeznek az emberrel s a maguk örök fényes csarnokába, a Walhallába viszik a dicsősegesen elesett hős lelkét. Az operaszínpadon is sisakosan, mellvértben, paizzsal és dárdával s lóháton (l. Walkür-lovak) jelennek meg. „A walkür”, Wagner Richard zenésdrámája,

„A Nibelung gyűrűje” c. trilogiának (A Rajna kincse előjáték utáni) első része, 3 felvonásban; „a világ legszebb zenéje”, mint egy szigorú zene-esztétikusunk írta, mindenestre a legdallamosabb része a rendkívül drámai erejű ciklusnak. Tervét már 1848-ban készítette el a mester és november 28.-án a később többször átdolgozott operakölteményt „Siegfried haláláról” baráti körben felolvashatta. A „Walkür”-költemény 1852 július 1-én fejeződött be és 1854 júniusában kezdte meg a komponálást, melyet 1856 áprilisában fejezett be és csak tizennégy év múlva, 1870 június 26-án került Münchenben színre a darab. A király és a mester tervei eleinte kicsinyességeken és a vezető bajor körök maradiságán törtek meg. A premiéren nagy volt a siker. Siegmundot és Sieglindet a Vogl-házaspár játszotta. A zenekart Wüllner dirigálta, de aki nem Wagnerrel tanulmányozta át a partitúrát, mint Richter János (l. ezt), s ezért sokszor tévedett a tempóban. Magyarország — ilyen nagyigényű művel szemben természetesen csakis Budapest, — a „Walkür”-nek először csak I. felvonását hallotta, a pesti Vigadó kis termében, jellemzek nélkül; Siegmund (tenor: Labatt), Sieglinde (a magyar Ehn Berta, l. ezt), Hunding (gr. Andrassy Géza apósa: Hablawetz, basszista), a bécsi udv. opera elsőrangú énekművészei tolmácsolásában szólaltak meg, a zenekart nem kisebb művészek, mint Mottl Félix (a későbbi nagy Wagner-dirigens) és dr. Paumgartner János 4 kezes zongorajátéka helyettesítette. A legmagasabbra fejlődött Wagner-zenéhez a közönség sokáig nem bírt fölemelkedni, (a „Nürnbergi mesterdalnokok” még 1887 őszen is értetlen marad:) csak az erőskezű Mahler Gusztáv igazgató (utóbb a bécsi operának tíz éven át igazgatója, világhírű karnagy és zeneszerző) tudta a Nibelung-ciklus elejét magyar előadásban, a M. Kir. Operaházban bemutatni s a siker lassú útján elindítani. A trilogia előjátéka a „Rajna kincse”, 1889 január 26.-án ment; másnap következett a „Walkür” a következő szereposztásban: Hunding — Szendrői; Siegmund — Broulik; Sieglinde — Maleczkyné;